Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דערשיינט בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטלך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעריג 10 גולדן — קר. ע. וו.
האלבצעריג 5 גולדן — קר. ע. וו.
פיערטעלייריג 2 גולדן 50 קר. ע. וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעריג 11 גולדן — קר. ע. וו.
האלבצעריג 5 גולדן 50 קר. ע. וו.
פיערטעלייריג 2 גולדן 75 קר. ע. וו.

אייך דיעזע צייטונג קאנן מאן
ערהאלטן
פר ענומעריראן
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעטראגט פ מיט דעם עסטאנגע דעם
ערהעבונג בלאטעטס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואסצנער בולווער נומ. 29,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען פלעגט.

Nr. 49. פינפצעהנטער יאהרגאנג פעסט, מיטטוואך יה ניסן התרמ"ג. Pest, den 25. April 1883.

דאס נייע געזעטץ

איבער דיא שטייער-איינגאנגס-ווענדונג.

אינטער אללען לאנדעס-געזעטצען גיבט עס גיר צוויי געזעטצע, וועלכע דורכדעם אללע לאנדעס-אינוואהנער אינטערעסירטען; נעמליך דאס שטייער-אונד דאס מיליטער-געזעטץ. יעדעס בעטרעפט דאס גאנצע אונד דיעזעס דאס בלוט דער בירגער, אונד דער-מאלץ וויזט דאס דער הערראער א״ן וו״אר״ם, וועלכעס בידע בעגרעפפט „געלד אונד בלוט״ אן זיך פאסט; נעמליך דאס וו״אר״ם: „דרום״, וועלכעס „ממון״ אונד „דמים״, „געלד אונד בלוט״ בעדייטעט, דיא מיססען בעשטערדען דער בירגער רוהסטען זיך אויך אומער גאנגען דאס שטייער-געזעטץ. פאן דעם מיליטער-געזעטצע זוי דאך פיעל בירגער, ווי-בעל עגזיסטירטן, נאר מיינע, אדער מיינע פרוים מיליטער טויגליכע זאהנע בעזיטצען, גיבט בעזונדרס. — אבער דעם שטייער-געזעטצע זוי אללע, מיט אינגאהטע דער בעשטעלער אונד דער ארמסטען ארבייטער, אינטעליגענטען — אונד גלעדא ביא דיעזעם הייסס-געזעטצע לאנן דער שטאאט בייס בעסטען וועללען גיבט רוהסטע פאנגעדען, ער לאנן דאך גיבט אללע טאאטען פערמאגענס-פערהעלטנישסע זוער בירגער עיפאר-שען, אונד זא וויזד דער אינע צו שווער, דער אנדערע צו לייכט בעשטייערט, „אם פאר-טייערונגען אנדאס צו אללגא-גען אונד אינגעפיעהר אין אנדערען אינגאנגען אונד אינגעפיעהר אין אנדערען אינגאנגען אונד אינגעפיעהר אין אנדערען אינגאנג

פיהלט אנבעלאנגט. זא האטט איך אם אללערווינינסטען דיא אבזיכט, איהן צו בעליידיגען, זאגדערן איך גלייבע, דאס איך איינע פליכט ערפיללע. אינדעם איך אידם געלעגענהייט געבע, דעם נערעדע איין ענדע צו מאכען. איך קאנגטע יא אויך יעטצט איינעם אדוואקאטען-קניפפעם מיך בערעדען, אונד קאנגטע פאן דיעזעם דעפוטירטען איינע ערקלערונג וועגען זיינעם בריעפעם אן דיא גראעער שפאר-קאסטע אבפערלאנגען, אבער איך ווייל דיעם היער אונטערלאסטען; איך האבע קיינע אבזיכט, ראכע צו איבען; איך וואר מיינען אלטען פריינדען אומער איין גוטער פריינד אונד האבע אן מיינען פיינדען דען נימאלס ראכע גענאמטען. איך ערקלערע שליעסליך נאכמאלס, דאס איך אום פערציהונג ביטטע פיר דען איררטהום, דען איך נאכטרעגליך איינגעזעהען, אונד וועגן דאס געפהרטע הויז עס פערפיגען וויל, בין איך בערייט, אין דיעזער אנגעלעגענהייט אויף אללעס רעדע צו שטעהען!"

נאך דיעזער רעדע פיזעשערי'ס ערהאב זיך מיניסטער-פרעזידענט טיסא אונד זאגטע: דא דער הערר דעפוטירטע זיינען איררטהום איינגעשטאנדען אונד דאס הויז אום פערציהונג געבעטען האט, ווילל איך מיך מיט זיינער איסערונג ניכט ווייטער בעפאססען. אינדעסען פהלע איך מיך פערפפליכטעט, דיא בעמערקונג צו מאכען, דאס דיא אינטערפעללאציאנען ניכט דאצו דא זינד, אום איך גרונד פאן לעערען רעדערייען היער אום הויזע נעגען יעמאנדען איינען פערראכט איסצישפרעכען. ליידער איזט דיעם ניכט דער-ערסטע פאלל, דאס פאן דעם אינטערפעללאציאנס-רעכטע איין אונריכטיגער גע-ברויך געמאכט ווירד, אונד איך ערקלערע, דאס איך איין זאלכעס אנערגעהען ניכט פיר אנשטענדיג האלטע!- דאך נאכדעם דער הערר דעפוטירטע פיזעשערי פיוויללע דיאיניגע בוסע געטהאן האט, וואצ איהן אין ענגלאנד דאס פארלאמענט גענאטהגט העטטע, אינדעם ער זיך אין דיא מיטטע דעם זאאלעס שטעללטע אונד דאס הויז אום פערציהונג בריוך געמאכט ווירד, אונד איך ערקלערע, דאס איך אין זאלכעס אנערגעהען ניכט פיר אנשטענדיג האלטע!- דאך נאכדעם דער הערר דעפוטירטע פיזעשערי פיוויללע דיאיניגע בוסע געטהאן האט, וואצ איהן אין ענגלאנד דאס פארלאמענט גענאטהגט העטטע, אינדעם ער זיך אין דיא מיטטע דעם זאאלעס שטעללטע אונד דאס הויז אום פערציהונג באט, דא האבען ווער דיעזע אנגעלעגענהייט היער אום פארלאמענטע אלס ערלעדיגט בעטראכטען, אונד איך ביטטע יעדעם געעהרטע מיטגליעד דיזעם הויזעם רעכט זעהר, דאדורך ווירקען צו וואללען, דאס זיך זאלכע פללע ניכט ווידערהאלען מאגען!"

נאך טיסא ערהאב זיך דער פיכסטאנפרעזידענט פעשש אונד זאגטע: איך איך ערקלערע, דאס איך יענע מאגיר, איינען דעפוטירטען זאלכען בעליידיגונגען איינצוזעצען, פיר דיא אללערשלעכטעסטע האלטע! אין דיעזער הינזיכט ערזוכע איך דאהער דיא מיטגליעדער דעם הויזעם, אין ציקונפט זאלכעס פערמיידען צו וואללען!"

איך אין דער געסטריגען זיטצונג דעם אינגאפרישען פיכסטאנפס נאך דער דעפוטירטע קאמיאטהי דיא ערקלערונג, דאס עס ניכט וואהר איזט, דאס ער דעם פיזעשערי יענע פאלאני-געשכטע ערצעהלטע אונד איהן צו יענער אינטערפעללאציאן פערגאנלאסטע. —

אין דער געסטריגען אבענד-זיטצונג דעם קלובס דער לינקען פארטיא זוכטע איך דער דעפוטירטע לודוויג הענטאלער צו בעזייטיגן, דאס ער דען פיזעשערי פאן יענער אינטערפעללאציאן עהער אבגעראטהען. אלס דאס ער איהן צו איינער זאלכען צוגערעדעט העטטע. ענדליך ליעס איך דער אדוואקאט לגא טיבער אין דען פיכטיגען צייטונגען איינע ערקלערונג פערפפענטליכען, דאס ער וואהל דען פיזעשערי ערזוכטע, דיעזע פאלאני-אנגעלעגענהייט פאר דיא אדוואקאטען-קאמטער צו בריינגען, ניכט אבער פאר דען דיכטסאנ.

זאמטט איזט נון פיזעשערי פאן וועדהאיא, קאמיאטהי, הענטאלער אונד טיבער אלס לינגער ערקלערט וואדען. פיזעשערי פהלט נון יעטצט דיא גאנצע לאסט דעם געקלאגטעשט איך זיך דרי-קענד. — פיזעשערי ליעס בערייט געסטערן דען ווערהאווי פיר דיא בעליידיגונגען איסדריקע צום דזעלל פערדערן.

דער קלוב דער לינקען פארטיא האט נון אין זיינער געסטריגען אבענד-זיטצונג איינע קונדגאבונג אן דיא בעפאלקערונג געריכטעט. דאס וועדהאווי ניכט אלס מיטגליעד דיעזעם קלובס אונד דאס זיין בלאטט „פינגעטלענשען" ניכט מעהר אלס פארטיי-בלאטט בעטראכטעט ווירד.

ווער יודען האבען נון פאן דער גאנצען געשכטע דען געווינגנסט, דאס וועדהאווי זאממט זיינעם אנטי-סעמיטישען בלאטטע „פינגעטלענשען" פאן דער איינגענען פארטיא געבראנדמארקט וואורדע, וועם-האלב דענן איך באלד דיעזעם „פינגעטלענשען" אום מאנגעל אן לעזערן איינגעהען דירפטע.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (געגען דיא אנטי-סעמיטען אין נידערדיהאזא) אום דיעזער שטאדט ווירד פאם 18-טען דיעזעם טעלעגראפירט: דער היעזיגע שטאדטהייפטמאנן האט אללע פארקעה-רונגען געטראפפען, אום אללע אנטי-סעמיטישען ווהלערייען, אונד נאמענטליך דאס אייפקלעבען פאן יודען-העטצערישען פלאקאטען, אונמאגליך צו מאכען. דיעזע פארזיכט איזט יעטצט אום זא דרינגענדער, אלס דיא אנטי-סעמיטען דיא עטוואס צו שארף איינגעפאללענע „מאטיווירונג" דער בורגפעסטער אבער-שטאאטס-אנוואלטשטאט דאצו בעניטצען קאנגטען, אום דעם דוממען פאללע איינצוזרעדען, דאס מאן אויך אין דען האהערען קרייזען עס פיר וואהרשיינליך האלטע, דאס דיא יודען ווירקליך אביר אין „רישטיללען מארד" פערגאבוס! — אבערגענגס שטורירט הערר ריכטער ר ז ג, דער אין דיעזער אנגעלעגענהייט צום „רעפערענטען ערנאנגט וואורדע, אללע היעריך בעציגליכען אל-טענשטיקע מיט אינגעוואהנליכעם אייפר. (ווער האלטען אונס אבערצייגט, דאס וועגן דיעזער „רעפערענט" ווירקליך דיא אקטען גרינדליך שטו-דירט אונד אין אינפארטייאישער מאנן אויז — ער אין דער „מאטיווירונג" דעם אבערשטאאטסאנוואלטס זא מאנכע פינקטע הערווארפינדען ווירד, דיא דורכאוס אונשטיכהאלטיג זינד!

* (מ אר י ן ש ר ח) איזט יעטצט אין „נראסער מאנן" געוואורדען, אללע צייטונגען בע-שעפטיגען זיך מיט אידם אינגעטראגטען אבערגלייכ-נען, וויא מיט איינעם ביסמארק, הייטע פיפפפענט-ליכען אללע צייטונגען פאלגענדע דעפעשע: „נייעדיהאא" אם 19-טען. אפיציל דיא וישווען סאראה פיינמאנן אום נאנאש אונד ראזאליא שארף אום טיסא-עסלאר, דיא נראסמיטטער מיטטעלליכער אונד פאטעלי-בערזיטס דעם קנאבען מארשין שארף. האבען הייטע דעם אין וועלכעם זיא אום דיא עלטערען געבעטען, מיט דעם קנאבען אין גענגוואלט דעם ראבבינערס. אבער „אהנע זאגסטינע צינען", שפיעכען צו דייסען. — „אהנע זאגסטינע צינען", ווייל דער קנאבע אין גענגוואלט יענער, אינטער דערען איינפלוס ער יעטצט שטעהט, זיך צו פארנע זיינע פורזמאמען נאטור, נימטער נעטרוען ווירדע, וויינען ווירק-ליכען אינגערען נעפיהלען אויסדרוק צו נעבען, וויא ער אויך שאן וועהרענד דער נראסען פיינרמאנע (מי נראסן) אונטער דעם דרוקע דער אנזוינונגהייט יענער פערזאגנען איינע ערקלערונג אונטערשריעבן, דאס ער דיא סינאגאגע ניכט בעזוכען וואללע, טראטצדעם אין ווייקליכקייט זיינע זעעלע דאנאך שמאכטעט, צו נאטט נערכטפערזוייזע צו בעטען. דא נון דיא אסטרפיטשאנע דעם הערגאנאתען, מאכטעט וויא אויס זיינעם איינענען מונד פערנעהמען, אבר אין ווייקליך דאס נאטטליכע נעבאט זיינער יעלינגען איבער-טרעטען אונד „המין" עסטען וואללע. דיא פריזע ערזיעל-טען פאם וויטענגטשאפן פאלגענדען בעשיר: „דא מיט-טעלטס פערארדנונג דעם קאנזיליכען מיניסטעריאומס דעם אינגערן אין מיט דער איבערוואכונג דער זיכערהייט דעם קנאבען מארשין שארף בעפרוט ווארדען בין, איזט עס מיטגיל פפליכט, איהן ביז צור בעגרענזונג דעם בעקאנג-טען שטראפפצעטסטס נעגען דיא מאגליכקייט יענליכער איבערערזונג צו שטעצען, דעמנאך קאנן דער פערקעהר דער בישטטעללערינגען מיט דעם קנאבען נור אין גענגע-וואהרטטייער צייגען אונד בייא אויסטליעלך אין אונגאריי-שער שפראכע צו פהרענדעם נעשפרעך נעשטאטטעט וועד-דען, וואבייא דיא בערהרונג יעדווידען גענעטשאנדעם שטרענגסטענס צו מידדען ווערע, דער איינגעדרוגע מיט דעם שטראפפצעטסטע צוואמטטעהענדע. נייעדיהאא, 19-טען אפריל 1883. זאלטאן, וויצענטשאן". — דער וויצענ-נעשטאן אונטע אויך דען פריזען, דיא ער זעהר ליעבטליך בעהאנדעלטע, דיא מאגען מיט מאריין נור פאר צייגען שטרעכען. אנפאנגס וואללטען דיא פריזען זיך ניכט היעצו פערשטעהען, אבער דיא נראסמיטטער קאנגטען ענדליך דעם דראנגע ניכט ווידערשטעהען, איהר ענקעלקינד צו זעהען. זא זוכטען זיא דענן דען קנאבען אום הויזע דעם קאמטס-סערס, נאמענס הענטער אויף. הענטער ריזף דען קנאבען. דיעזער בליעב, דיא אוינען נידערשלאגענד, אן דער טהיר שטעהען. דיא איינע נראסמוטטער איילטע אויף איהן צו, נאהם איהן בייא דער האנד אונד פראגטע: „מאריין, ווילללסט דוא מיך ניכט קיסטען? מיך, דיינע נראס-מוטטער, דיא דיך ערצאגען?"— דער קנאבע צאג דיא האנד צוריק אונד שפראך, צו הענטער אויפבל-קענד: „איך דאך ניכט"! — הענטער ווינקטע איהם יעדאך צו, דאס עס ווהל דייסע, דא נינג ער דאנן צור נראסמוטטער הין אונד קיסטע זיא. — דער קנאבע זיעהט זעהר נוט אויס, ער איזט דיק אונד פעטט געוואדען, — אויף דיא פאגע דער נראסמוטטער, אב ער ניכט צו איהר קאממען מאכטע, ערווידערטע ער: „מאן ווירד מיך יא אומברינגען!" — אונד הענטער בעשעטיגטע דאס זאגאן. — „אונד וואס ווירד דענן אוים דיר?" פאגטע דיא נראסמוטטער. — „איין שרייבע!" ערווידערטע דער קנאבע — אונד אלס דיא פרוען דאריבער לאכטען, דא זאגטע הענטער: „ווער ערזיעהען איהן צו איי-נעם שטארטהייפטמאנן, אדער ער ווירד איין נייסבלכער; צו פינפצעהן יאהרען ווירד ער זיך מוטען לאסטען אונד בלייבט דאנן בייא אונס. דא ריעפען דיא נראסמוטטער ער-שראקען: „„אונד דוא, מאריין, טהוסט דאס?"" — ער זאגטע: „א." שפעטער קאם אויך דיא שטיפמוטטער דעם קנאבען, דיא עבענפאללס דיא עלטערבנים ערהאלטען האט-טע, פאר צייגען מיט איהם צו שפיעלען. דיא פארדערטע דען קנאבען אויף, דיא אויגען אויסצישלאגען-דענן בייזהין האטטע מאריין נעזענקטען בליקעס, נעבינטען הויפטעס, לייזע נעשפיאכען. — דער קנאבע בליקטע אויף, דא זאה מאן, דאס ער דיא אוינען פאללער טהרענען האטטע. דא בראכטען אויך דיא פרוען אין טהרענען אוים אונד נין בע-מיהטען זיא זיך, איהן צו טראסטען: „נאטט ווערדע איהן ניכט שטיפען דאזיר (זאגטען זיא) דאס ער דעלי-נוכנגעזעטען איבערטעט אונד פערבאטענע שפיעלען נע-נעסע, ער קאנגע יא ניכטס דאזיר; ער איזט וויא איין „אנוס".—אלס זיא איהן דאנן פראגטען, אב ער וויסטע, דאס סטה הערגאנגהא, זאגטע ער, ער האבע עס נ י כ ט גע-וואוסט. — אויף דיא פראגע, אב ער סטה.שפיעלען ווישע, ערווידערטע ער, ער ווערדע עס איהנען זאגען לאסטען. דיא פרוען אומארמטען אונד קיסטען איהן ווידערהאלט בעפאר זיא שיידען; דער קנאבע דולדעטע דיא ליעבקאזונגען, ער-ווידערטע אבער דיעזעלבען ניכט. — (הייליגס ערזיעהט מאן יא דייטליך, דאס מאריין שארף נור פאם קאממיסטער זא בעאר-בייטעט וואורדע, דאס ער צום „פערשטאקטען יונגען" געוואדען!)

וועגען דער פייערטאגע מיט דיעסמאל דאס מאגטאגבלאטט וועגבליבען אונד דאס נעכסטע בלאטט ערשיינט אי"ה מטטוואך. איך דאס פאל-לעזאן מוסטע דיעסמאל וועגען דער פעלען טאגע-נעם-בעריכטע וועגבליבען.

נעשעפטבעריכט.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט בייא דער אם 19-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען. וואכענ-מארקטע וואורדען 1218 שטיק נראס- אונד 2117 קליינ-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאן וואורדען פערקויפט: 22 שטיק שטיערע, פער שטיק פאן 150—170 גולדען, 772 אכסען דאס מאאר פאן 240—260 גולד, 346 קיהע, דאס מאאר פאן 180—260 גולד. 130 מעלק-קיהע דאס שטיק פאן 110—140 גולד. 224 שטיק בייפפעל, דאס מאאר צו 120—150 גולד, 925 שטיק שטיק קערבער, דאס שטיק פאן 10—20 גולד. 1118 שטיק לעממער דאס מאאר 4—4,50 גולד. פרייזע פער 100 קילא: אכסענ-פרייז 51.—53.50 גולד— קוה-פלייש —51—52, גולד., קאלב-פלייש 54—56 גולד ביפפעל-פלייש 47—48. גולד.—

לאטטא-צייהונג פאם 18. אפריל 1883.

הערמאנגנשטאדט:	40	87	81	5	24
לעמבערג:	51	31	42	19	15
פראג:	49	53	37	28	5

פערענטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS. Budapest, 1883. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

ראטה אין דעם אבגעאָרדנעטען שאַנערער אינען ווייהענדען אנט־סעמיטען, דער יעדע געלעגענהייט צו בענוצען זוכט, אום געגען דיא ווידען צו שיטפּען. אלס עס נון אין דער פאַרגעסטרעגען זיטצונג דעם עסטערייכישען ריכסראטהעס צור אבשטימונג קאָם איגר איך שאַנערער זיינע שטימע אבגאב, פערנאהם מאן פלאטצלך אין צישען אונד לאכען איך דער גאלערע. וויא אין ווייהענדער דיקע שאַנערער: „עס זוכ ווידער־בובען דיא דראבען! וועגן זיך דארט אבען עמאנד רוהרט, ווערדע איך אנדערע מישעל ערגרייפען“ עטצט וואיידער דאס געלעכטער נאך גראסער, אונד נאך בעענדיגטער אבשטימונג ערטהיילט דער פרעזידענט דעם אבגעאָרדנעטען שאַנערער וועגען בעלידיגונגער איסדריקע דען „אדנונגס־ריף.“

* (אויך אייגע בלוטיגע שיכטען)

דעם „פאלישען פאלקסבלאטט“ ווירד איס קאָמעט פאלגענדעס געשריבען: דער אין דיזעס שווערען שטען דאָפּע וואהנט ערסט זיט דריא יאהרען אין אינגער ווידי, נאמענס מאקס לעאפאלד. דיא שוואבען, וועלכע געראדע מיטגלידער אינגשפּראכגרופּען ווידי, פינדט זיגר, זעהנס עס נעמאלס גערנע, דאס אין ווידי אונטער אוהנען וואהנע; זיא פערקיפען אוהס נוכ אונד קיפען איך נוכטס ביא איהם, דאמיט ער אין אוהרדעס אטע נוכ איסקאממען קאנגע. אונד זא מוסטע זיך מאקס לעאפאלד דורך דאס זיזען אין דען נאכבאר־האפען ערהאלטען. נון כאם דיא ערסטע „סדר־נאכט“ דיא שוואבען וואהנען דורך דאס פענסטער, וויא דער ווידי דען סדר נוכט זיינען לעזען דיא „הגדה“ פאלגיגט אונד זיא אונס דייטשע אבערזעטצט. וויא ער זיינען פינגער אין אינען בעכער מיט וואסדעס ווין טויכט אונד דאביא ריפט: „דם, בלוט“ . . פלאטצלך ערטשטאנד דיר־מען אין נעשריא: „אלזא ווירנידיגד דאס דאך בלוט אים בעכער, מיט וועלכעס ער דיא ערדע בע־שפּרענגט; עס אוזט ווידער אין נוטעס בריסטען. דער אבגעשלאכטעס ווארדען; אייגען; פערדיגדט עס אלזען אינשאיגערן דעס דאפּעס, דאמיט זיא דערקאָמען אים אן דעס ווידען וואבע צו איבען.“ — אים פערליפּ אינער דאלבען שטערדע ווארען אלזע בייגען מיט דאקען אונד אויזרינען דיאבעלן פאר דעס הייז דעס ווידען בעדראממלט: אים „גי־ואר עס איך אומגאנג; מיט גראסער וואוט ער־בראכען דיא בייגען טראדע אונד טהדיג; דאס לע־בען דער ווידען פאמיליע שווענבט אין דאכסטער געפאהר, זא דאס זיגלבער דער אנגעריפּפענע לעא־פאלד גערופען: „נון אוזט קיגע דעטטונג מעהר; ווי זיגר פערלאָרען!“ — אלס עבען דיא בייגען אירדע מאָרדווערקצייג גענגען דיא ווידער פאמיליע ערראהנס מאן פלאטצלך אין הערפּנעס

לייכטער אלס קראנקהייטען צו היילען? — אלזא, מיינע הערען: פערלאססען זיא דיזעס אינגעזיגדע שלאָס. וויא עס דאך זא אונגעהייליג איזט — אונד נעכטסביא צייגען איך איך דא איינען בעפעל קראָמיזיללס אן איך. דיזעס שלאָס צו פערלאססען!“

בלעטזאן אונד דעכטאָן וואיגען פיאה, פאן קראָ־וועלל דיזען בעפעל צור פערלאססונג דעס שלאָסעס ע־ראהגען צו האבען, אבער נעגיגאל הארייזאן נעראָגטס דיזעס בעפעלע נור אין זא פערגיג, אלס ער נור דאס שלאָס אינ נוכט איך בוזעפאָס פערלאססען!

XXVI דער אייפערשטאנדענע טאָדטע.

ווערוארד בענאב זיך נון אין דאס צימער, אין וועל־כעס דער נייסטליכע נאכט הארלי אינבראנכטע. איך דא צייטען דיא בלוטיגע אינגען דעס נייסטליכען, דאס ער דיא נאכט נוכ וואהנע צוגעבראכט האבע. אלס דיא אנדערע נעסטע דעס שלאָסעס. — ווערוארד לאדעטע איהן איין, מיט איהם צו פריששטיקע; הארלי אבער לעגטע אב; אלס אָב עס איהן צו אייגעס פריששטיקע נוכ גלייכטען ווירדע.

„דער הארלי! (אגטע ווערוארד) זיא ווד, זא פיעל איך ווייס, אין וואקעלע אונד קרענע מאגן; איך ואר זיא איך אין דער פערגאנגענען נאכט, אינדער פּפּליכט מוטהדע נאכ־ווענען. זיא ברעכאבען כארלאדען אין פורכטבאר אונד אנגסט ש וועגען.“

„אונד דאך ווד ווייר, הערר אבערסט? נעבריעכליכע נע־שאפּפט אונד אם נעבריעכליכסטען, וועגן ווייר אונס אם שטערקס־טען הארלטען. איך, הערר אבערסט? איך האבע עטוואס נע־ע דאן, וויא איך גיג פערגעסטען ווערדע.“ אגטע הארלי.

„אבער אלס קראנקהייטען צו היילען? — אלזא, מיינע הערען: פערלאססען זיא דיזעס אינגעזיגדע שלאָס. וויא עס דאך זא אונגעהייליג איזט — אונד נעכטסביא צייגען איך איך דא איינען בעפעל קראָמיזיללס אן איך. דיזעס שלאָס צו פערלאססען!“

בלעטזאן אונד דעכטאָן וואיגען פיאה, פאן קראָ־וועלל דיזען בעפעל צור פערלאססונג דעס שלאָסעס ע־הארטען צו האבען, אבער נעגיגאל הארייזאן נעראָגטס דיזעס בעפעלע נור אין זא פערגיג, אלס ער נור דאס שלאָס אינ נוכט איך בוזעפאָס פערלאססען!

„הערר הארלי! (אגטע ווערוארד) זיא ווד, זא פיעל איך ווייס, אין וואקעלע אונד קרענע מאגן; איך ואר זיא איך אין דער פערגאנגענען נאכט, אינדער פּפּליכט מוטהדע נאכ־ווענען. זיא ברעכאבען כארלאדען אין פורכטבאר אונד אנגסט ש וועגען.“

„אונד דאך ווד ווייר, הערר אבערסט? נעבריעכליכע נע־שאפּפט אונד אם נעבריעכליכסטען, וועגן ווייר אונס אם שטערקס־טען הארלטען. איך, הערר אבערסט? איך האבע עטוואס נע־ע דאן, וויא איך גיג פערגעסטען ווערדע.“ אגטע הארלי.

„אבער אלס קראנקהייטען צו היילען? — אלזא, מיינע הערען: פערלאססען זיא דיזעס אינגעזיגדע שלאָס. וויא עס דאך זא אונגעהייליג איזט — אונד נעכטסביא צייגען איך איך דא איינען בעפעל קראָמיזיללס אן איך. דיזעס שלאָס צו פערלאססען!“

בלעטזאן אונד דעכטאָן וואיגען פיאה, פאן קראָ־וועלל דיזען בעפעל צור פערלאססונג דעס שלאָסעס ע־הארטען צו האבען, אבער נעגיגאל הארייזאן נעראָגטס דיזעס בעפעלע נור אין זא פערגיג, אלס ער נור דאס שלאָס אינ נוכט איך בוזעפאָס פערלאססען!

„אלס איך דיא איינזיגזיטעס בעזוכטע (אגטע דער נייסטליכע) קיסעס מיך אין אינזעס פריששטאָפּפּס־בעדיגס אן איינען מיינע קאָפּפּס אלס דער זעלבע — נון בנוגאב עס זיך נעגען עדדע דעס קריעגעס. דאס זיך דיא „אַיאליסטען“ איינער פעסטען בעמעגטען, נעגען וועלכע גון אינזעע אינזעע ציעהען מוסטע, מאן כאס מיך, מיטגעזעהען, דען דיא אנצאהל אינזעער מאָלדאטען ווארען גערינג פיר איינען זא ווהר בעפעסטיגטען פלאטען, אונד דער גענעראל גלייכטע מיינע ערמאהנונגען ווידדיג דיא מאָלדאטען צור מאפּפּעריקיט ערמונטערן, איך בעגלייטעטע גון אינזעע מאָלדאטען בון איך דאס שלאכטפּפלד, וויא מאן אייך בוידען ווישען מיט גראָסטער ערגיטטערונג נעקעמפּפט.“

„דאך אבערהאל אינזעע לייטע זיך מאפּפּע בעטראגען. נען האבען אינזע אין נוטער אדדונג פאָרגעריקט ווהר, זא ווערדען זיא דאך פאן דער אינבעמאכט דער „איאליסטען“ פאן אללען ווישען זא הערפּט בעשאפּפּט, דאס זיא צו־לעטצט אין אינדדונג געגעטען אונד דיא פלוכט עדדיגט. פון „איאליסטען“ הארגיזאן ווערפּפּט זיך מאפּפּע אן דיא שפּיגט. איך דאבע אלל זיין פאָרגעדען, נון אבער אונד דיא אנדערען נאָכ־מאר אין אדדונגען, דאס דיא ווהר ווידדיג נון בנוגאב פון דער אינגעזיגדע אינזע אין דער לעטצטען אבשטימונג אין דער אינגעזיגדע אינזע אין דער אבגעלעגענהייט

דען געכסטען ריכטאנגס-יאהלען איטצישלעסען, נאכדעם זיך נון שומאנ׳ אין פאליטישער בעציעהונג מיט דעם גיכט-לינקען דעפוטירטען איטצוויט פער-איינגט, אום איינען צוויטען, וועלכער גיכט צור ריכ-טונג דער לינקען פארטייא געהארט, צו פערפאלגען, זא וועלל דיא פארטייא אייך שומאנ׳ אוים איהרער מיטטע הינויסווערפען.

אלזא נאטשאלאב! נאך אבען איזט דעם אנטי-סעמיטישען טריבען ערט שפיטצען אבגעבראכען, דיא רעגיערונג הולדיגט עס לענגסט ניכט, אונד אום ריכטאנג מאכען זיך דיא אנטי-סעמיטען פאן טאג צו טאג לעכערליכער אונד אונמאגליך; אבער ליי-דער דער נירעדיהאוער גערכטס-האף צייגט זיך נאך איממער, גלינדיג גנוגאנט, קינגעסוגנס ווערנ-פערזליך.

ייא בעקאנגט, האט דער אבער-שטאאטס-אנוואלט אין זיינעם אנקלאגע-אנטראג גיגען דיא אין נירעדיהאוא פערהאפטעטען ווערען, דיא זאפארטיגע פריילאססונג עמאניעל טריבס בעגאנטראגט, אונד צייגט מיט דער „מאטיוויירונג״, דאס טריב שארף זולכער אנגעגעבען, דאס טריב צו ענגער צייט, אין זולכער אנגעבליך דער מארד גשעהען, אין דער סטאאטנג ניכט אנזיטצונג ווארד. נון דאס דער נירעדיהאוער גערכטסהאף דען איף דיא זאפארטיגע פריילאססונג עמאניעל טריבס בעגאנטראגט דעם שטאאטס-אנוואלטען שון אמס-טאג, אם 21-טען מארץ, אין פערהאנדלונג גגעצאגען, אבער דער נירעדיהאוער גערכטסהאף האט דיזען אנטראג דער אבער-שטאאטס-אנוואלטשאפט אב-גגעלעגט אונד פעזטגעזעטט דען בעשלוס גגעפאסט, דאס עמאניעל טריב גלייכפאלס אין דען אנקלאגע-שטאנד צו פערזעטצען אונד אין אינטערלוכונגס-האפט צו בגערהאלטען איזט. דיעזער בעשלוס ווארד פאם נירעדיהאוער גערכטסהאף אין פאלגענדער וויזע בגעגרעדט: „עס איזט וואהל וואהר, דאס דער יונגע מארין שארף אין וויזען איזאגען נזכט ער-ווארטן, דאס עמאניעל טריב ווארהער דער אנגעב-לכען אבשלאכטונג אין דער סטאאטנג צוגעגען וואר, דאך גגעשטעהט יא טריב וועלכער אין דאס ער צו ענגער צייט, אין וועלכער דער מארד מוטמאסלך פעראיבט וואורדע, זיך שאון אין זיינער וואהרונג אין גגעוועלטשאפט דער שענטער סאראמאן שווארין אונד לעאפאלד בריין בעפינדען, אונד עבען פאן דיעזען צווייא שעכטערן זאגטע, יא מארין שארף איזט, דאס זיא דיא עכטער שאלמאט אין דער סי-נאאנג גגשאפטטע דאגען, עמאניעל טריב אונד אזט דעמנאך איף נירוג זיינער איינגגען אזיאנג, דאס ער דאמאלס מיט דען 2 גגנאגנטען שעכטערן וואר, וויגגען מוטשוולדיגען דען אנקלאגע-שטאנד צו פער-זעטצען. טריב, וועלכער בזיז פאזיגען פסח אין עס-

פאָלליעטאָן.

ריכקעהר דער יודען נאך ענגלאנד.

(47-טע פאָרטזעטצונג.)

בלעטזאנס פלאָאָפיש אישעלקיט וואר נון זא ווערי גגייעצט, דאס דיא וויזע: אמזולדיג פרייטיג אובריזעלטגטיג; ער צישטעהט עטגס פאר וואהר אונד וויזע ווערע וואר זא העטגס, אלס וועזע ער עבען קיין פלאָאָפ.

„הער ווייארד! (שיין בלעטזאן) דיא זור איין מאגן דעם שווייגטגס אונד גלויבען זיך בעגעגטגס, איינגס בייגעלגען אללגס צו זאגגען, וואס איהגען גגס דיגקט: אבער איך וראגגערע זיא, דאס דיא מגשעלגג גגזולד אויך דיא שאנקגג אובגשיאגגגגס קאגן; דאס עס שגיגגט גגס, דיא קיין ערגגגאגגן דולדגג — אונד דאגגס פגיללאגגג איך פאן איהגען, אבגגגס ווייארד, דאס זיא אידגג וואגגגג, מיט דעגגגן זיא מיך לגגגגגליך גגקאגגס, ווגגגקגגגגגן, אדגג זיא מיסגגגן מיר אייף דעם וועגג דעם דוגגלגגס גגגגגטגאוגגג פגיגגאגגס.״

קגגס אבגר האגגגגג דגר בוהגר פאר צאגן גגראגגהגג. גג בלעטזאן דאס וואגגס „וגדולל, אגסגגגגגס-אגגן, אלס עגר וווגדגר פאר שגגגקגגן בלאס גגגאגגדגגן. גגר האגגגג זיך אגן דגר הוגגגג גגגגגג